

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones magistri Nicolai deniise sacre pagine professoris

De Tempore Hyemales

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

D[omi]nica. iii. aduent[us] post meridie[m].

urn:nbn:de:hbz:466:1-30599

animū in auras linguarū positū. Ite inflexibilis status mentis nostre. Tertio in vi re austeritate. Un̄ dicit dñs de idāne. Sz quid existis videre hoīem mollibz vestitū. I. per curam carnis delitiosam. q. d. nō / qz sez iōānes vestimentū habebat de pilis sameloz: et esca eius erat locuste et silulvestre: et in deserto manebat. Un̄ subdit: Ecce q̄ mollibz vestitū et delitiosz vtunt in domibz regum sūt et nō in deserto. Hy stice p̄ molles vestes adulatoroz signant. sicut enīz se adaptat carni: sic adulatoroz querunt malis complacere. et ad h̄ multi magnatibz adulant vt in eoz domibz delitiosz vtant: sed homines virtutū talia aspernant. Un̄ narrat valerius q̄ qdā dixit diogeni olera lauanti. Si tu Dionysio adulari velles: ista non ederes. Qui r̄ndit. Si tu ista edere velles: dionysio adulari nolles. Et sequit. Hic viridicus veritatē ad ministrator mallens oleribz sustentari q̄ magnatibz adulari. Sed heu hodie multi contrariū faciunt.

P Ro tertio. Audistz r̄c. Notate q̄ de siderandus est ille aduent⁹ dñi q̄ animā sanat et dicat vt alias dixim⁹. Attendite Jura dicunt. Ania est p̄ferenda q̄buscūqz rebz. L. d. sacrosanctz ecclīasticz. l. Sancimus Et. xij. q. Precipim⁹. q̄ardenter desideraretz aduentū alicui⁹ dñi potentissimi q̄ suo aduentu vellet vobis dare ioculā p̄ciosa cū hereditate notabili pinguisima. q̄ardenter q̄ desiderat: debet aduentū dñi r̄c. Ps. Querite dñm et confirmamini: q̄rite facie ei⁹ semp vt vici veri ei⁹ ministri sitis et vere dicere possit. Sic nos existimet r̄c.

Dñica. iij. aduent⁹ post meridiē.

Hora est iam

r̄c. Hic tā querit inter dispensatores vt fidelis q̄s inueniat. j. Coz. iij. Hora r̄c. vt sim⁹ veri fideles dispensatores q̄ vident eē pauci. qz hic tā querit int̄ dispensatores r̄c. qm̄ vici multi sūt dispensatores bonoz dei. Sūt aut̄ tria necessaria fidei ministro dei.

Puritas scientie
Humilitas obedientie

Sedulitas diligentie.

De primo Ps. Ambulans in via immaculata hic mihi ministrabit. De scdo Psal. Non habitabit i medio dom⁹ mee q̄ facit supbiā. De tertio. ij. Para. xx. Cū diligētia cuncta facite. Jo. Col. iij. De q̄cunqz facit ex anio opamini. Hora est r̄c.

P Ro primo. An somn⁹ pcti sit a voluntate efficiēte vel deficientē. Q. ab efficiēte. Voluntas n̄ra magz sufficit ad malū q̄ ad bonū. sed bonū est a voluntate vt ab efficiēte. Contra. Aug. in ench. Neq̄ mo q̄rat causā male voluntatē: nō em̄ habet causā efficiēte. R̄ndet Bonauē. in ij. dist. xxxiij. Absqz dubio pctm̄ est a voluntate vt deficientē. Et H̄ri. l. k. Primo a voluntate deficientē defectu naturali et talis est pambulus. Scdo a voluntate deficientē defectu penali annexo culpe. Nunq̄ em̄ ē dedecus culpe sine decore iusticie Tertio a voluntate deficientē defectu culpabili nō tñ alia culpa sed eadē. Unde sic conceditur eē a voluntate deficientē sicut act⁹ a substantia agente. Propterea quippe voluntas se conuertit ad id qd̄ vult et sicut vult. Ergi indebite se conuertit tunc peccat nulla superinducta noua dispositioe a preuoluntatē q̄ sit pambula ad culpā quē admodū ille q̄ stat erect⁹ statū fr̄ si uelut si ne noua dispositione supueniente dimittit se cadere. Hec Bon. Pro fundamēto. Sic defect⁹ fructuū ex defectu floz: sic defect⁹ culpe in ope ex defectu bone affect⁹ nis in voluntate. Arriget⁹ poeta. Quā male fructificat que nunq̄ flozuit arbor. Spes q̄z mellis abijt cum male gramen obit. Tertio dicit Seneca ad Lucillum. Pars magna bonitatē ē uelle fieri bonum. Sed querit An pctm̄ r̄c. Dic r̄n. vt s. Et q̄ apparet q̄ pctm̄ pcedit ex defectu voluntatē q̄ negligit imperare rōni. vt actu consideraret ea q̄ possent a pctō retrahere. Et qz hunc posset resistere et nō vult: ideo fr̄ dei iusticiā ueniet tps qn̄ libenter uellet resistere totoz sed nō poterit. L̄hyf. Ibi n̄ erit resistendi sp̄s nec p̄nie locus: nec defensionis tps. Audite et attendite o pctōres r̄c. Nunc euadere potest: sz ueniet tps qn̄ nullaten⁹ poterit. Apo. Tps ampl⁹ non erit. I. satisfaciēdi / penitēdi / aut merēdi. Figura Judic. xij. Sanfon poterat nō vici

Dominica. III. Aduentus post

et a philistim si bene voluisset cauendo a fraude dalile. s. p. m. et obdormiuit in gremio dalile. et tunc fortissime spoliatus e a philisteis captus et ligatus. Spualiter voluntas rationalis possit non cōdescēdere sensu alitati et cauere ab ea et demonibz resistere. s. qm nimis cōdescēdes sensualitati obdormit et defectū consuetudinis amittit vni resistēdi et capis a demonibz et ligat fūnis pccōz. Prover. v. fūmibz pccōz suoz vniūsqz constringit.

Pro secundo. In pcedenti rē. Nūc dicē dū de secdo qd est mysteriū rñsionis. Et rñdens iesus ait illis. Euntēs renūciāte iōāni q̄ audistis rē. Et h̄c dñi rñsionem sicut q̄ questionē possum? tripliciter accipere.

In sensu historico.

In sensu allegorico.

In sensu tropologico.

Primo in sensu historico. qz rñdens iesus ait illis scilicet p̄bis et factis. Ite renūciāte iōāni q̄ audistis ab alijs etia. an q̄ veniretis: et vidistis ad p̄ceptū meū fieri. et vos d̄ me certificemini p̄ eū vel q̄ audistis in p̄dicatione et vidistis in miraculoz opatione. qz cecos illumino et c. Jo. x. Q̄pa q̄ ego facio ip̄a testimoniū phibent de me. Est autē notandū q̄ in rñsione dñi cū d̄: paupes euangelizant idē est acti dicere p̄ euangeliū i/struunt et ad fidez conuertunt. vt impleat illud Esa. lxj. Euangelizare pauperibz mīsericordie me. paupibz in quā spiritu: Et sequitur. Et brūs ē q̄ non fuerit scandalizat⁹ in p̄te. i. in hūilitate mea dubitando de diuinitate. Et sic dicit Eb. yf. Ibi internūcios p̄cutit q̄ etiā scandalizabant in sp̄o: dubitatio nē goz nō diuulgās. **S**ecundo in sensu allegorico. qz iesus s. lex euāgelicavult renūciari iōāni. i. legi veteri. qm q̄ p̄ eā p̄dicta sūt cōpleta sunt i euāgelio. et concordia ē inf vtrāqz legē. iō dicebat dñs Mat. v. Non veni soluere legē sed adim. Nā tunc cōpletur figura cūpitas adest. **D**igit q̄ secura est salut⁹ via rē. **T**ertio in sensu tropologico s̄m quē dicim⁹ q̄ ch̄s in mentē spiritalis veniens aduentū suū manifestat p̄ signa sp̄ualia p̄portionabilia bis q̄ narratur i euange. **P**rimū ē cognitiōis illustratio. **L**eci vider. Breg. viij. mo. Dū gr̄a sūpm respect⁹ illuminat cūtra mentē nre etiā

occulta manifestat vt q̄ se heri non cogitat: hodie se p̄ lumē gr̄e cogitat et doleat. **A**ug. li. 2. f. Irradiasti et coruscasti et fustigasti caritatem meā. **S**ecundū ē dīne iustitiōis impletio. **C**laudi ambulant. **P**edes aie sunt affect⁹. **A**ug. Sic corp⁹ gradit pedibz sic aia q̄ affectibz. **I**sti pedes sine gr̄a sūt tardī ad bonū siue claudī. **R**o. ix. Nō est volentis neqz currentis. **M**iserant⁹ est dei **B**ef. sup **L**an. **D**ox vt verbū int⁹ venit exper⁹ gefacit dormitantē aiaz. **T**ertū ē culpaz purgatio. **R**eprofi mundant. i. viuētes in turpi concupiscentia carnis. **B**erū. **L**uz in timore dei inflammar⁹ et in affectu mutaris: p̄ntē deū tūc p̄ gr̄am nō dubites. **Q**uartū est x̄bi dei diligens auditio. **S**urdi audiunt. **B**reg. sup **E**zech. **D**e nō solū req̄rit aures corpis sed mentē. **Q**uintū ē interioris hōis viuificatio renouatio. **D**ortui resurgunt **B**reg. Sic animā habitare in corpore pbant sensus vitales corpis: sic gr̄az habitare in mēte pbat vita p̄uosa et sp̄ualis. **S**extū est pauper euāgelizatio. **P**auperes euangelizant **B**erū. **P**auptas p̄nitiosa ē meritoz penuria: s̄ veniēte gratia hō se in bonis exccat operibz p̄ q̄ vitatur. **I**sta autē mirabilia sp̄ualia maiora sunt q̄ corpalia. **M**at. em ē s̄m **A**ug. iustificare impiū q̄ creare celū et terrā. **I**n p̄o ē iustificare aiaz in eternū victurā q̄ suscitare carnē itoz moriturā. **P**o em in aia ē reformare imaginē dei q̄ in corpore reformare. **T**ertū autē p̄t dici passionis ch̄i s̄m **C**elis p̄tepla. **L**ibent em d̄ passioz ch̄i meditat et loquit aia in q̄ ch̄s habitat **E**t h̄ designat cū dicit. **E**t brūs ē q̄ nō fuerit scan. in me. sic accipiēdo brūs ē. s. in spe. p̄pter gr̄az ch̄i inhabitantē. q̄ nō fuerit scandalizat⁹ in me p̄pter mortē meā. imo magis accēdit ad dulcedinē meā. **I**n cui⁹ figura ascēdens hierosolymā discipul⁹ loq̄bat de passioe sua futura. vt h̄ **M**at. xx. et **L**uce xix. **N**ota exemplū de fratre teurōnico magne vite et fame q̄ sic h̄ in **V**itassratrū a puericia p̄sueuerat h̄re passionēz ch̄i in magna reuerētia et amore et singulis diebus ad q̄nqz ch̄i vulnera dicebat. **A**doramus te ch̄e et b̄ndicim⁹ tibi: qz p̄ crucē et vulnera tua redemisti m. **C**ū. **D**icēdo q̄nqz ch̄es **P**̄ n̄r/ch̄m rogās vt sibi daret timorē parit et amorē. **H**oc at postea sicut ipse

norauit visibilis apparuit chris dās sibi d
singul' vulnerib' suis bibere mirā dulcedi
nē. q' pcepta mūdī dulcedo i amaritudinē
est puerfa illi. Recordatio itaq' dñe e pas
sionis signū ē dñice pñtie. Exod. xx. In oi
loco in q' fuerit mēoria nois mei veniā ad
te et benedicā tibi.

Pro tercio. Audistis rē. Quis g' ex
pectatis o miser. nō cito expgi
sāmini. Cur nō pparatis domū cordis vti
dño. visū: auditū: vitā: gressū: atq' mūdi
ciā reparaturo. Notate qm' dñe regula tu
ris. Hora sua cuiuslib' ē nociua. ff. de regu
lis iuris. l. In p'denatione. Et extra d' ele
ctioe r' electi p'tate. li. vj. Inter vniuersas.
Audite. Siq's surus ceter' cecus ac lepro
sus r' sciret medicū beniuolū: peritū: poten
tē reparare: qui statim veniret si mandet.
Aut si nouerit se peti si tñ nō veniat an' tri
duū forte alibi p'ficisset: nec vltra tā habe
ri poterit. An expectaret' diē crastinū ad
ipm' petendū: Certe nō. Exponerē. notā/
do illd' Bar. xxiiij. Vigilate: nescitis em'
qn' tps sit. vt vic' sit' fideles dispēsatores
chri q's nō ē facile iuēre. Jō dicit Pau
lus. Hic tā q'rit inf' dispēsatores rē.

Feria. ij. post dñicā. iij. aduent'.

Hora est iam
rē. Vbi aut' p' minimo est vt
a vob' iudicer aut al' humano
die s'z neq' meipm' iudico. Nihil em' mih'
p'ca' sū: s'z nō in h' iustificat' sū. j. Cor. iij.
Si a sono peti surrexerit' tūc securi pote
stis dicere. Vbi aut' p' minimo ē vt a vo
bis iudicer Bern'. Quid' hūani iudicij i
certitudo r' insufficiētia. Et ponunt' tria p
ordine. P'imum ē p'dicte dubietat' p'posi
tio: cū d'z. Vbi aut' p' minimo ē rē. i. pay
h' euro. aut ab hūano die. i. ab hūana opa
tioe. siue ab hoie qn' ē i die suo. i. i vita p'fe
ti qn' tñ videt exteriora. j. Regū. xvj. Ho
mines videt ea q' parēt: de' aut' ituet' cor.
Scdm' ē p'dicte p'positionis p'firmatio:
cū d'z. s'z neq' meipm' iudico. i. iudicare sus
ficio. g' mltro min' aliū. Petrus putabat se
bene cog'cere qn' dicebat Bar. xxvj. Et si
oportuerit me mori tecū: nō te negabo. Et
tñ decept' fuit. S'z tñ videt qd' d'z. j. Co.

ij. Si nosmetipsos d'judicarem' nō t'icq'
rē. Dicedū q' d'gnat' d' iudicio examinati
onis. h'ic aut' d' iudicio diffinitiois. Ter
tiu' ē p'firmationis declaratio: cū d'z. Nihil
ē mih' p'ca' sū: s'z nō in h' iustificat' sū. q. d.
Null' quis delicti p'ciam habeo. s'z nō p'p'
h' iustificat' sū in oculis dei. qz for' aliq'
petm' occultū h' d'z. Prouer. ij. Quis pot'
dicere: mūdū cor meū: pur' sum a pctō.

Hora est rē.
P'ro p'mo. An pctm' sit a volūtate p'
ter intētiōe v' l' fm. Q' p'ter. Diof.
Nemo opat' ad malū aspiciēs. Itē intētiō
ē respectu finis g' respectu boni. igif' Co
tra. Qd' sit ab agere p'ter intētiōe ē a ca
su vel a fortuna. S'z malū culpe nō ē a ca
su nec a fortuna. igif'. Itē nō iudicat' hō ma
lus a facto s'z ab intētiōe. R'ider' Bon'.
in. ij. sen. di. xxxiiij. De malo ē loq' duplr.
Aut d' eo qd' est malū: aut d' malo sū rō/
ne mali. P'io mō p'tingit malū intēderez
tāq' sine sic intēdit aliq's finalit' luxuriari.
r' tāq' id qd' ad fine. sic intēdit facere fur
tū vt inde viuat voluptuose. Si vero intē
tio cōparet' ad malū sub rōne mali pōt' eē
duplr'. Aut intēdit h' facere tāq' malū sim
pliciter r' malū sibi. et mō nullus intēdit
malum qz nihil appetit' a volūtate nisi sub
rōne boni simplr': aut boni sibi. Aut inten
dit h' facere tāq' malū simplr'. verūcū tāq'
bonū sibi. r' sic aliq'n' p'tingit fieri p' intētiō
nē licz nō ab oib' s'z a maliciōsis q' p'ter
corruptionē palati interioris mala sapiūt
vt bona. Hec Bon'. P'ro fundamento.
Intētiō volūtatis fert' i bonū v'z v' l' appa
rēs. Vñ de Arist. iij. Eth. Intētiō volū
tat' ē respectu boni: s'z p'uis p'p' desideratā
delectationē p'tingit deceptio. Et qz dele
ctatio mltos allicit' iō frequē ē deceptio.
p'terea bene dicit' Quidius de arte. Ba
gnum opus est mores composuisse suos.
Ad hoc quippe maxime facit intētiō. S'z
questio ē An peccatū rē. Dicr'. Qd'cūq'
dices nulla certe excusatio sed magis ag
grauatio siquis opus peccati facit prop't
suam voluptatem. Vñ Apo. c. xvij. Quā
tum se glorificauit r' in delictis fuit tāq' da
te illi tormentū r' luctum. Audite o super
bi et voluptuosi rē. Vultum certe cauē
dum est a delectationibus carnis que ra
tio nem sopiunt. Figura. Iudicij. j. iij.